

Zakasnelo proleće buktalo je u dugom drvoredu. Posmatrao sam ga nekoliko trenutaka zadivljeno kroz zatamnjene prozore, a zatim se žurnim koracima uputio prema izlazu iz zgrade aerodroma. Napolju me je iznenadila intenzivnost i brutalnost podnevne svetlosti. Kao malj. Potražio sam sunčane naočari u prednjem džepu velikog ranca i nakon toga sada već slobodnim pogledom svoje prezime među mnogim drugim ispisanim na listovima hartije ili komadima kartona koje su taksisti držali ispred sebe, naslonjeni na svoje automobile. Ugledao sam ga kod oničeg, zdepastog mladića u krem sakou i farmericama, koji je stajao ispred crnih uglancanih kola na kraju kolone od desetak parkiranih automobila. Godilo mi je što se putovanje za sada odvijalo kako sam isplanirao. Nije bilo kašnjenja i čekanja. Nije bilo nikakvih problema. Mahnuo sam u njegovom pravcu reda radi. I kada sam napravio prve korake ka taksiju, zapitao sam se ima li među prisutnim putnicima na aerodromu još neko isto prezime. I da li i taj neko nastavlja svoje putovanje baš za Novi Sad. Usporio sam i pogledao nesigurno oko sebe. Niko se međutim nije ni uputio ni gledao u pravcu kola. Nisam siguran da mi nije bilo žao zbog toga.

Vetar je energično raspirivao zelenu vatru u krošnjama. Postajalo je sve toplije. Ranac mi je sekao rame. Predao sam ga taksisti s olakšanjem. Smestio ga je na zadnje sedište da mi bude pri ruci, iako se na momenat nećkao kada sam ga to zamolio. Automobil u koji sam seo bio je nov *mercedes*, C klase. Iznenadilo me da se ovaj model koristi

kao taksi za duža putovanja jer sam navikao na mnogo skromnija vozila za prevoz putnika. Iznutra je još uvek bio čist, bez ikakvog mirisa pređašnjih putnika i njihovih životnih priča. Na moju sreću, nije bilo osveživača vazduha koji bi mi, da ih je bilo, izazvali mučninu i glavobolju.

Svaki od tih jeftinih parfema nepodnošljiv mi je skoro kao bazd vode u vazii s uvelim jorgovanima (ubranim u dedinjoj bašti) ili kao večni smrad zahoda u restoranima lociranim uz auto-puteve između oronulih balkanskih metropola ili neuništivi vonj vojnih spavaona u kojima sam, nekada davno, urlao u svojstvu mlađeg vodnika unezverenim i prljavim regrutima, ne bez izvesnog sadističkog zadovoljstva, *Ustaj, vojsko!* I nešto ređe *Uzbuna, gušteri!*

Taksista, sveže podšišan, preterano kratko za moj ukus nekadašnjeg hipija, s belom linijom neosuncane kože na vratu, predao se ćutke svom poslu. Na trenutak sam pomislio da će bez ikakvog vidljivog povoda, po nekoj navici i znatiželji, pokušati da započne razgovor, ali, na moje veliko zadovoljstvo, nije.

Ovako je mnogo prijatnije putovati, u tišini, pomislio sam. U tišini u kojoj sam ipak mogao ćuti, da sam hteo, brujanje motora i vozačevu šuškanje bombonama dok ih je jednom rukom lovio u džepu sakoa. Odsustvo tuđih mirisa i tuđih životnih priča kao i nepostojeća ljubopitljivost taksiste ispunili su me nekakvom dečjom razdraganošću. Video sam u njima odličan predznak za svoj jednonedeljni boravak u Novom Sadu.

Razmišljao sam kako među svim porodičnim pričama i legendama iz detinjstva i rane mladosti koje sam utkao svesno i nesvesno u svoj identitet sigurno ima i onih koje su lažne, koje su preuveličane ili iščašene. Već mesecima unazad osećao sam da je došao momenat za veliko čišćenje i rekonstrukciju svih priča. Odlaganje da se suočim s

njima nije bilo samo posledica moje lenjosti, nego i bojazni da mogu imati nepredvidljive psihičke neprijatnosti i iznenađenja. Nisam imao nikakvih sumnji da u Firenci, pa ni u bilo kojem drugom gradu, takvo suočavanje i ispitivanje nikako nisam mogao sprovesti. Jeste da bih bio na izvestan način zaštićen od direktnog sudara sa istinom, ali je pitanje da li bi i delić istine mogao biti otkriven ili potvrđen na nekom drugom mestu, a ne na onom gde se sve odigralo. Samo sam u Novom Sadu mogao utvrditi verodostojnost svih radosnih i tragičnih događaja o kojima sam slušao ili koje sam posredno ili neposredno doživeo.

U jednom trenutku u Firenci, dok sam se spremao na put, palo mi je na pamet kako je moguće da sam kao u neakvom banalnom i providnom krimiću ja sâm predmet svoje potrage i da možda ne bi trebalo da se samozavaravam nikakvim pitanjima u vezi sa svojom porodicom. Nije li pravi razlog svemu ovome mogao da se opiše poznatim imperativom Upoznaj, otkrij i podseti se ko si bio i šta si želeo!?

Pred sam put, stojeći u redu za *check-in*, nisam bio potpuno siguran ni u to, nervoza i panika pred let avionom kompletno su me blokirale i više ništa nisam znao, a moć rasuđivanja mi je bila svedena na nulu.

Trgnuo sam se iz razmišljanja kad smo se priključili na auto-put. Kroz prozor sam posmatrao užurbano grupisanje gnevnihi oblaka. Moćno su nadirali preko ravnice; nepobediva i nemilosrdna konjica.

Pomislio sam, ne bez velikog olakšanja, da sam imao sreće što sam oblake i zloslutnu promenu vremena preduhitrio, inače ko zna kakvi su mogli biti let i sletanje za sat-dva. Saobraćaja skoro da nije bilo na putu, preticali smo retka putnička vozila ili kamione kao plastične igračke. S leve strane auto-puta ugledao sam, na svoje veliko čuđenje, deponiju đubreta.

Kada sam poslednji put prošao ovuda? Prošle jeseni, preposlednjeg leta? Nisam mogao da se setim ni kada sam poslednji put putovao, a još manje da li je deponija već tada postojala, da li je već tada sklopčana pulsirala u ravnici.

Bila je velika koliko i fudbalski teren i okružena zasejanim oranicama koje su se gubile u daljini.

Pogledom sam lako obuhvatio i njen gornji deo jer je auto-put u odnosu na polje, pa dakle i na deponiju, izdignut, što u prvom trenutku nisam shvatio.

Izgledala mi je kao brdo kom je odsečen vrh. Možda da bi ga oskrnavili, da bi mu oduzeli mogućnost da bude svetinja... – igrao sam se tim mogućnostima kao šibicama.

Bilo je nečeg upozoravajućeg u tom nepostojećem špicu. Osećao sam. Nečeg podmuklog. Kao da niko ne može i ne treba da bude siguran da đubrište zaista neće više narasti, da nema snage i mogućnosti da se raširi unedogled. Izdigne u nezamislive visine. Čak iznad neba, i još mnogo dalje. Iako je bio radni dan, na deponiji nijedan kamion đubretar ili traktor s prikolicom nije istovarao svoj tovar, a nisam video ni da se iz daljine približavalo nekakvo teretno vozilo. Ovako je delovala još napuštenije i nestvarnije. Pogotovo što prilazni putevi do nje nisu postojali.

Uzalud sam izvijao vrat da ugledam trag nekakvih točkova. Visoka trava oko đubrišta bila je neugažena. Povijala se pod vetrom. Tamno-svetlozelene talasi koji to nisu bili. Nekoliko minuta kasnije uznemirujuće crni oblaci prestigli su nas. Iznenadni suton koji se pretvorio u večer. Nije mi zasmetalo zamračenje spoljašnjeg sveta, šta me je moglo biti briga za njega. Sedeo sam u kolima, udobnim i toplim. Pogled su mi koji momenat kasnije privukla četiri intenzivna snopa sunčeve svetlosti koji su se probili kroz mračne oblake. Oni su padali na naoko ravnu platformu deponije kao savršeno podešeni reflektori u pozorištu.

Prošli su me blagi žmarci niz kičmu zbog nesvakidašnjeg prizora, iako verujem da nisam tip čoveka koji se lako može impresionirati. Dovoljno sam poznao sebe, ponekad čak i previše.

Ti zraci sunca nisu mogli biti moja halucinacija, niti su mogli simbolisati moju čežnju za nekim ili nečim Višim. *U Tmini sam tražio...* A nisu mogli biti ni preludijum za moju transcendenciju jer jednostavno za nju još nisam bio spreman. Ponovo sam se mogao uveriti da prirodne pojave nadmašuju svaku imaginaciju.

Uprkos tome nisam mogao da se otmem utisku da ih je neka nevidljiva ruka usmeravala po đubrištu. Iskusno i sigurno. Video sam nesvakidašnje jasno šta mi je najbliži snop svetlosti otkrivao:

zgužvane plastične boce za vodu, limenke od sokova, tetrapak jogurta, masu nečega što je moglo biti trulo lišće ili ostaci hrane, rukav kariranog kaputa, srebrnkaste konzerve od paradajza i graška, plavu kiku na smrskanjoj glavi plastične lutke, crne flopi-diskove, zelenu srču kao zaboravljeni žad, trule krompire, automobilsku gumu i još mnogo toga što nisam mogao da odgonetnem šta je nekada bilo, čemu je služilo dok je bilo novo. Reflektorski usmerena svetlost nastavljala je lagano dalje vršljanje po deponiji kao da je tražila nešto što joj je izmicalo. Naleti vetra su s nadolazećom tminom dobijali na snazi, pa sam video da su put neba poneli raznobojne najlon kese i prljavu novinsku hartiju. Kao u nekom jezivom slavlju u kom se uz veselje i radost propada, truli i raspada.

U toj izabranoj, precizno vođenoj zlatnoj svetlosti i raznobojnom kovitlacu đubreta koji je vetar kurblo do maksimuma osetio sam da se moja mašta otrgla od mene, od mog tela i da me je povukla naglo i nezaustavljivo u svoj vrtlog.